

Bijlage 5.1 Nadere toelichting op beleid en wetgeving

Beleidsregels Integrale Legger

<https://www.wetterskipfryslan.nl/documenten-catalogus/voldoende/legger/beleidsregels-integrale-legger>

In de legger zijn voor wateren naast de onderhoudsverplichtingen de afmetingen opgenomen waaraan wateren horen te voldoen. Het betreft hier niet de werkelijke afmeting van het water, maar berekende normen (werknormen). Deze normen beschrijven de benodigde afmetingen van het afwateringssysteem gericht op het hydraulisch functioneren (voldoende water aan- en afvoer garanderen). Bij het berekenen van de leggernormen wordt uitgegaan van het functioneren van het watersysteem onder normale hydrologische omstandigheden. Dit is een afvoersituatie met een herhalingsstijd van 1 jaar (bijlage 4).

Het waterschap streeft naar hoofdwateren die breed en diep genoeg zijn voor de benodigde water aan- en afvoer en voor een goede ecologische waterkwaliteit. Dit betekent dat hoofdwateren breed genoeg zijn om ze:

1. Niet over de hele waterbreedte te hoeven hekkelen.
2. Als dat kan, niet vaker dan één keer per jaar te hekkelen, ofwel: géén preventief of zomeronderhoud maar alleen onderhoud in het najaar, maar in ieder geval niet over de gehele waterbreedte.
3. Jaarlijks wisselend te kunnen hekkelen vanaf één kant: waarbij een zo breed mogelijke strook water aan de andere kant niet gehekkeld hoeft te worden.

KRW

De **kaderrichtlijn water (KRW)** heeft als doel dat watersystemen in de EU uiterlijk in 2027 schoon en ecologisch gezond zijn. De KRW is een wettelijke verplichting en is opgenomen in de Wet Milieubeheer en de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht. Voor het verbeteren van de huidige ecologische toestand van het watersysteem wordt vooral gezocht naar maatregelen die te maken hebben met de inrichting en het beheer van watergangen.

De provincie heeft verschillende wateren zoals beken, meren, plassen en kanalen als KRW-waterlichaam aangewezen. Die zijn afgebeeld op de waterlichamenkaart ([wetterskipfryslan.nl/kaarten/krw-wawterlichamenkaart](https://www.wetterskipfryslan.nl/kaarten/krw-wawterlichamenkaart)). In de **KRW beslisnota 2022-2027** ([wetterskipfryslan.nl/documenten-catalogus/schoon/diversen/krw-beslisnota-2022-2027](https://www.wetterskipfryslan.nl/documenten-catalogus/schoon/diversen/krw-beslisnota-2022-2027)) en zogeheten **Factsheets KRW**, die bedoeld zijn voor de officiële verantwoording naar het Rijk en Europa, heeft per waterlichaam een inventarisatie plaatsgevonden van de ecologische toestand van het waterlichaam en de benodigde maatregelen om aan de KRW te voldoen.

Uit de Factsheet Fries kleigebied - zoete polderkanalen ([wetterskipfryslan.nl/documenten-catalogus/schoon/diversen/factsheet-oppervlaktewater-waterkwaliteitsportaal](https://www.wetterskipfryslan.nl/documenten-catalogus/schoon/diversen/factsheet-oppervlaktewater-waterkwaliteitsportaal)) volgt dat de ecologische toestand matig is en de chemische toestand slecht. De externe nutriëntenbelasting is hoog. De waterplanten worden echter intensief gemaaid. Het gevolg is dat er weinig geschikt habitat voor macrofauna en vis is. Kritische (doel)soorten van deze groepen ontbreken daardoor. Tot slot is de inrichting van de oevers in combinatie met het peilbeheer een knelpunt. Het grootste deel van de oevers heeft een steil talud. In combinatie met een vast peil levert dit slechte omstandigheden voor de ontwikkeling van oeverplanten en emergente waterplanten. Ook 's winters, als waterplanten zijn afgestorven, is er dus weinig geschikt habitat voor (jonge) vis. Als maatregelen voor het Friese kleigebied worden onder andere genoemd het verbreden van watergangen (in totaal 12 km) en natuurvriendelijk maaibeheer.

Waterschapsverordening

<https://www.wetterskipfryslan.nl/documenten-catalogus/voldoende/waterschapsverordening/waterschapsverordening>

Maatregelen zijn gericht op de in artikel 1.3 Omgevingswet jo. artikel 1.3 sub a en b (het voorkomen en waar nodig beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste en het beschermen en verbeteren van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen. Dat er behoefte is aan een dergelijke ecologische verbetering volgt uit het gegeven dat de KRW-doelstellingen voor het waterlichaam waar deze watergang deel van uitmaakt nog (lang) niet zijn bereikt.

Beslisnota “Schoon en Gezond Water in Noord-Nederland”

In 2008 is – in afstemming met de Waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest in overeenstemming met de meest betrokken gemeenten – de beslisnota “Schoon en Gezond Water in Noord-Nederland” onder meer door het Dagelijks Bestuur van het Wetterskip vastgesteld. Ten aanzien van het gebied van het Wetterskip is, blijkens pagina 23 van dat besluit, “zwaar ingezet” op de aanleg van “natuurvriendelijke (of beter: watersysteemvriendelijke) oevers”, zowel langs de boezem als in polders. Uitbreiding van natuurvriendelijke oevers ten behoeve van oeverplanten, paaiplaatsen voor vissen en de vermindering van het meststoffengehalte in het water is als inrichtingsmaatregel onder meer in bijlage 5 van die beslisnota, alsmede in de bijlage betrekking hebbend op het Wetterskip, in hoofdstuk 3.2, beschreven.

Beleidsnota ecologie en vis 2019

Voor wateren die niet onder de KRW-waterlichamen vallen hebben wij in de afgelopen jaren gewerkt met de Beleidsnota ecologie en vis 2019 ([wetterskipfryslan.nl/documenten-catalogus/schoon/diversen/beleidsnota-ecologie-en-vis](https://www.wetterskipfryslan.nl/documenten-catalogus/schoon/diversen/beleidsnota-ecologie-en-vis)). Uitgangspunt voor te verbreden hoofdwatergangen is een talud van bij voorkeur 1:2.

Werkwijze te kleine watergangen, Wetterskip Fryslan, 19 juni 2013

Om te toetsen of hoofdwatergangen te klein zijn, wordt het leggerprofiel vergeleken met het werkelijke profiel dat is ingemeten. Een watergang is te klein als het natte oppervlak van het werkelijke profiel kleiner is dan 125% van het leggerprofiel. Het resultaat van deze toetsing wordt weergegeven op de kaart ‘te kleine watergangen’. Als een te smalle watergang verbreed wordt, moet het nieuwe doorstroomprofiel minimaal 25% groter zijn dan het huidige leggerprofiel.